

קוריאה, מרכז פיננסי ועסקי של צפון מזרח אסיה

עליו, לאהדה חיובית בעולם העסקים הפיננסי הבינלאומי. התוכנית נראית עכשיו מציאותית גם בחוגים פיננסיים בינלאומיים. מסקנה זאת נובעת מכך שכלכלותיהן של מדינות צפון מזרח אסיה מצטיינות בצמיחה מהירה ביותר דומה לזו של צפון אמריקה והאיחוד האירופי. למעשה, מציניים כלכלנים ודוברים של השווקים הפיננסיים הגדולים, ביסוסה של קוריאה כמרכז העסקים של צפון-מזרח אסיה איננו עניין לבחירה אלא עניין של "חיים או מוות".

מקורות בסיאול מצביעים על הכוונה לבנות את קוריאה כמרכז עסקים של צפון מזרח אסיה על שני עוגנים: עוגן האחד יהיה הפיכתה של קוריאה כמרכז לוגיסטי של צפון מזרח אסיה, והשני-הפיכתה של קוריאה למרכז לתאגידים פיננסיים. בעוגן הלוגיסטי כלולים הקמתם והרחבתם של מרכזים של נמלי-ים ושודות תעופה. במסגרת העוגן השני קוריאה תהיה המרכז האסטרטגי של מסות חברות רב-לאומיות ומוסדות פיננסיים. לממש את הקמתו של מרכז לוגיסטי, התוכנית מדברת על הרחבתו של נמל התעופה באינצ'ון ושדרוגם של הנמלים בבוסון וגוונגיאנג בקצה הדרומי של חצי האי, בנייתו וסלילתו של קו רכבת שיחבר בין מדינות יורו-אסיה והפעלתם של נתיבי-ים ומרכזים לוגיסטיים לאומיים ובינלאומיים.

תומכים שיכו שורש. זהו ההקשר שלמימושו ממשלת קוריאה מפעילה תוכנית נועזת שמטרתה להפוך את קוריאה למרכז התרבותי והעסקי של צפון מזרח אסיה. מקורות בסיאול מציינים שמטרתה הבסיסית של התוכנית היא להאיץ את הפיכתה של קוריאה לשוק גמיש כדי שתהיה מסוגלת לנגוס את חלקה בהזדמנויות האדירות הנובעות מעלייתה המהירה של סין בצפון מזרח אסיה. אנליסטים מציינים שכושר הייצור האדיר של סין וחלקה בכלכלה העולמית פותחים אפשרויות אדירות בפני קוריאה. כדי להפיק את התועלת המירבית ממצב זה, קוריאה חייבת לבנות את עצמה כמרכז העסקים של צפון מזרח אסיה. במלים אחרות, קוריאה צריכה להיות מסוגלת למלא את התפקיד שכרגע סין אינה מסוגלת למלא.

כדי להיות מרכז עסקים של צפון מזרח אסיה, קוריאה צריכה קודם כל להפוך את עצמה לאטרקטיבית לתאגידיים רב-לאומיים ולחברות זרות, להיות מסוגלת לספק את כל השירותים והמקורות שהתאגידיים והחברות צריכים. אנליסטים בסיאול מציינים שמטרה זו אינה קלה להשגה, בין היתר גם בגלל הדימוי השלילי שיש עדיין לקוריאה וגם בגלל מחסום השפה. למרות זאת, הרעיון להפוך את קוריאה למרכז העסקים של צפון מזרח אסיה זכה, לאחר שהוקרו

תהליכים של שינויים עוברים על קוריאה בתחום העסקי והכלכלי. השינויים נועדו לכוון את קוריאה לאוריינטציה של כלכלת שוק, שתמריץ את הגידול כלכלי ותעודד את ניהול התאגידיים הקוריאניים הענקיים של בסיס של יחסים חדשים שיבואו במקומם של המסגרות הישנות שעברו את זמנן. תפישה זו מתבקשת מהמשבר הכלכלי הפיננסי שפקד את קוריאה ב-1997. משבר זה בא כתוצאה מכך שקוריאה לא היטיבה להשתלב בזמן לתביעות החדשות של המשק העולמי.

התוכנית החדשה שמעניקה עדיפות לשווקים פתוחים נוגדת את דגם הפיתוח שקוריאה אימצה לעצמה בעבר לפני המשבר. עתה מתבקשת מסקנה שיישום הדגם החדש יחייב מאמצים וזמן ויתבסס על ה"חורבות" של השיטות הישנות. אנליסטים בסיאול מציינים שקוריאה השיגה ב-5 השנים האחרונות התקדמות ניכרת בכיוון החדש. בזמן הזה ניבנו מוסדות סוציו-כלכליים חשובים וכן הונחו יסודות איתנים לכלכלת שוק. כתוצאה מכך התרבות העסקית של התאגידיים הקוריאנים מתפתחת במהירות לכיוון המודל המערבי. גורמים בסיאול מציינים עם זאת שעדיין מוסדות אלה לא פועלים בהתאם לציפיות. ניסיון שנצבר בשנים האחרונות מראה שעדיין יש צורך במוסדות סוציו-תרבותיים

החלק התאגידי הפיננסי של התוכנית מתמקד סביב הקמתם של אזורי סחר חופשי בהיקפו של נמל התעופה הבינלאומי אינצ'ון, הסמוך לסיאול, וזאת כדי לקדם ולהעלות את הסביבה העסקית של קוריאה לרמה של המדינות התעשייתיות המתקדמות. בהקשר זה מציעים מקורות בסיאול שתותר באזורים אלה הקמתם ופעולתם של בתי חולים ובתי מרקחת זרים שיספקו שירות לחברות הרב-לאומיות שיהיו באזורי הסחר. הגורמים מציינים שכרגע לא ניתן לאפשר להם לפעול בקוריאה כיון שזה גורם לאי שקט עם ארגוני הרופאים והרוקחים המקומיים. תהליך הליברליזציה שיוחל באזורי הסחר כולל גם את הקמתם והפעלתם של מוסדות חינוך זרים, הקמת מבני מגורים לזרים, שימוש בלתי מוגבל של מטבע זר, הנפקת ויזה לתקופה בלתי מוגבלת לאנשי עסקים בכירים של החברות שיפעלו באזור וכניסה ללא צורך בוויזה לאנשי מקצוע שבאים לאזור לביקורים קצרים. עוד כוללת התוכנית הקמתם של מרכזי קניות ובידור למשפחות. כדי לרכז ולמקד את כל השירותים המנהליים לזרים, נבדקת אפשרות לאמץ את הדגם של סינגפור, שם פעילה המועצה לפיתוח כלכלי או של אירלנד, שם פעילה הסוכנות לפיתוח כלכלי.

גורמים בסיאול מציינים שכדי שקוריאה תהפך לחברה יצרנית יעילה, חיוני ביותר לפתוח את כל הסקטורים הכלכליים לתחרות, לא רק את שוק ההון ושוק המוצרים, אלא גם סקטורים אחרים שיש להם השפעה קשה לעולם העסקים, חינוך, שירותים משפטיים ושירותים רפואיים. עם זאת, משקיפים מציינים שיש ללכת בדרך הליברליזציה בצורה זהירה תוך לקיחה בחשבון של תוצאות שליליות אפשריות. התקווה היא שהליברליזציה שתיושם באזור הסחר החופשי תתפשט במשך הזמן לחלקים אחרים של המדינה.

לפי נייר עבודה של מרכז לחקר הפיתוח בסין, אשר הוצג בחודש מאי השנה בסיאול, סין הפכה להיות יצרן הפלדה מספר אחד בעולם כמו גם פחם, מלט, דשנים כימיים ומכשירי טלוויזיה. סין היא גם היצרן הגדול בעולם של מוצרים חקלאיים כמו דגנים, בשר, כותנה והיצרן החמישי בגודלו בעולם של נפט גולמי.

עקב התרחבות זו אין זה מקרה שחמשת הנמלים הגדולים בעולם נמצאים במזרח אסיה, סינגפור, הונג-קונג, בוסן, קאושונג ושנחאי. לפי נתונים שנאספו בסיאול, נמלים רבים במזרח אסיה חייבים ומתכננים להכפיל את הקיבולת שלהם ב-10 השנים הקרובות. הונג-קונג מתכננת להגדיל את מספר מעגני המכולות מ-26 עכשיו ל-49 ואילו סינגפור תגדיל את מספר המעגנים מ-37 ל-76. דרום קוריאה גם מתכננת הרחבת הקיבולת של נמל בוסן על ידי הגדלת מספר המעגנים מ-21 ל-46 ונמל גואנגיאנג מ-8 ל-24. בתחום התעופה קוריאה מתכננת להרחיב את נמל התעופה הבינלאומי של אינצ'ון בשני שלבים על ידי הכפלת מסלולי הנחיתה וההמראה מ-2 ל-4 עד סוף 2020. להערכתם של משקיפים, שידרוג והרחבה של תשתיות ההובלה, הכוח והתקשורת יחייב השקעה של 7.5 מיליארד דולר מידי שנה ב-15 עד 20 השנים הקרובות. אנליסטים בסיאול מאוחדים בדעה שמיקומה הגיאוגרפי של קוריאה מספק לה את כל התנאים להיות מרכז בינלאומי למטענים לפעילות אקטיבית למדינות צפון מזרח אסיה. קוריאה נמצאת במרחק טיסה של שעה וחצי מיפן, שהינה הכלכלה העולמית השנייה בגודלה בעולם ובמרחק טיסה דומה מסין שמופיעה ככוח עולה בעתיד. האנליסטים מדגישים שאם קוריאה תצליח להיות מרכז פיננסי אזורי, היא תמשיך השקעות אדירות מחברות רב-לאומיות שיעודדו גם העברה של מומחיות וידע למנהלים של התאגידים הקוריאנים.

עובדה זו מדגישה שהאינטגרציה הכלכלית והתלות ההדדית ברמה המקרו-כלכלית של המדינות באזור היא עדיין נמוכה מאוד. כמו כן מציינים שלמרות הפוטנציאל הכלכלי האדיר, צפון מזרח אסיה הנוח בפיתוחו הכלכלי בהשוואה לאזור דרום מזרח אסיה. הדבר גרם במידה רבה על ידי מגוון סיבות, ביניהן סיבות פוליטיות,

בדיונים שמתנהלים בסיאול סביב הצורך להפוך את קוריאה למרכז העסקים הפיננסי של צפון מזרח אסיה, מזכירים שקוריאה כבר הניחה את היסודות לשוק פתוח וזאת על ידי שינויים מבניים בסקטור התאגידי, בסקטור הפיננסי, בסקטור העבודה ובסקטור הציבורי. עכשיו יש צורך להרחיב את יישומם של השינויים

קוריאה מתכוונת למשוך השקעות זרות בהיקף של 6 מיליארד דולר לשנה במשך 5 השנים הקרובות. בתחום זה מעמדה באסיה יעלה למקום ה-6 מהמקום ה-8 בו היא נמצאת עכשיו. נייר עבודה של הסוכנות הפיננסית של האיחוד האירופי מצוין בדו"ח שפורסם לאחרונה שהאמצעים שנגקטו אחרי המשבר ב-1997 שפקד את השווקים הפיננסיים, שינו לחלוטין את הסביבה הפיננסית בקוריאה, דבר המאפשר תחזית של השקעה של 6 מיליארד דולר מידי שנה, בין השנים 2002 ל-2006.

הדוח מצוין ששיפורים בסביבה המקרו-כלכלית, הזדמנויות שוק, שינוי במדיניות כלפי השקעות זרות ועידוד השקעות, מסבירים את המגמה לעליה בהשקעות בינלאומיות ל-6 מיליארד דולר, השקעה בינלאומית שהנה עדיין נמוכה מיכולת הקליטה של הכלכלה הקוריאנית. כבר בין השנים 2001-1997 קוריאה עברה את יפן בהשקעות זרות, 31.5 מיליארד דולר ביפן לעומת 32.1 מיליארד דולר בקוריאה. בדוח צויין שהאווירה הפוליטית בקוריאה לא יכולה להשפיע שלילית על מדיניות ההשקעות הזרות כיוון שישנה הסכמה כללית בין המפלגות הפוליטיות בצורך לגלובליזציה. הסכמה זו מקיפה שלושה מגזרים, התקשורת והטכנולוגיה, שירותים כללים, שירותים פיננסיים. הדוח מצוין שהגידול השנתי של השקעות בינלאומיות זרות בקוריאה יהיה מותנה בהמשך סילוקם של גורמים מעכבים, גורמים בירוקרטיים, איגודי עובדים מיליטנטיים ובירוקרטיה בולמת.

מחלוקות טריטוריאליות עד להבדלים תרבותיים היסטוריים. בסיאול מדגישים ומודים שהופעתה של סין כמרכז ייצור גדול בעולם, נתנה דחיפה למדינות האזור וביסס אותן במפת הכלכלה העולמית ובמקביל הגביר את התלות הכלכלית במדינות האזור.

ולהתאים את הכלכלה לדרישות המתבקשות מעידן המידע. אנליסטים בסיאול מציינים שבאזור המדינות של צפון מזרח אסיה לא קיימים מרכזים עסקיים בדומה לסינגפור או הונג-קונג, המשמשים כמרכזים עסקיים למדינות של דרום מזרח אסיה.